

2 Νεσερίων

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Αριθ. Έρωτ. Μουσ. IV, 12/1970

Ερασιώτρ. IV

Α'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΤΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

*

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1-1-70 / 31-1-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) *Κρανοχώριον*
(παλαιότερον όνομα:), Ήπαρχίας *Καστορίας*
Νομού *Καστορίας*.....
2. Όνοματεπώνυμον του ξετάσαντος και συμπληρώσαντος *Αναστάσιος*
Σ.Ι.Ω.Ν.Τ.ΑΣ.... επάγγελμα *Α.Ι.Θ.Α.Ι.Ο.Κ.Α.Λ.ΟΣ*
Ταχυδρομική διεύθυνσις *Κρανοχώριον - Νεατορίου - Καστορίας*
Πόσα έτη διαμένει εις τον ξεταζόμενον τόπον... *Επ.τ.ά. (7)*
3. Από ποια πρόσωπα κατεγράφησαν αι παρατιθέμεναι πληροφοριαί:
α) όνομα και επώνυμον *Αρ. Γύριος Φ. Μ. Τόπουλος*
του Σ. Ή. Ου......
ήλικία *63 έτων* γραμματικά γνώσεις... *Α. Δ. η. μαθητικού*
..... τόπος καταγωγής *Κρανοχώριον*
Καστορίας.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

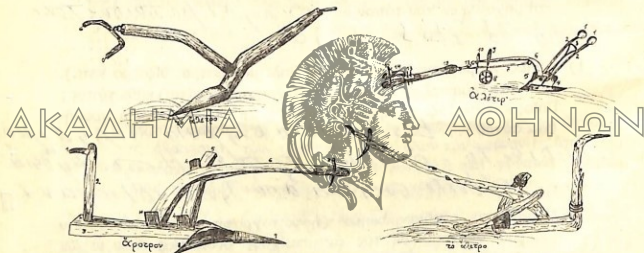
Α. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποια αγροτικά περιοχαι προωρίζοντο δια σποράν και ποια δια βοσκήν ποιμνίων; *Α.Ι.Θ.Α.Ι.Ο.Κ.Α.Λ.ΟΣ ΠΡΟΩΡΙΖΟΝΤΟ ΟΤΙ ΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΑΙ ΚΑΙ ΠΤΕΡΙΟΧΑΙ ΑΙ ΟΠΟΙΑΙ ΉΔΥΝΑΝΤΟ ΝΑ ΟΡΘΩΘΟΥΝ ΚΑΙ ΑΙ ΥΠΟΧΟΝΤΟΙ ΟΤΟΙΝ ΒΟΛΚΗΝ ΓΙΑ ΠΟΙΜΝΙΑ*
Υπήρχον αυται χωρισται η ενηλλάσσοντο κατά χρονικά διαστήματα; *Α.Ε.Ν. ΥΠΗΡΧΟΝ Χ. Μ. Ρ. Ι. Ο. Τ. Α. Ι.*.....
- 2) Εις ποίους ανήκόν ως ιδιοκτησiai; α) εις φυσικά πρόσωπα, δηλ. εις τούς χωρικούς· β) εις γαιοκτήμονας ("Ελληνας η ξένους, ως π.χ. Τούρκους)· γ) εις Κοινότητας· δ) εις μονάς κλπ. *Ο.Ι.Α.Ι.Ο.Ι.*
- 3) Ο πατήρ διατηρεί την περίουσιαν του συγκεντρωμένην και μετά τον γάμον τών τέκνων τρυ, διανεμομένης υπ' αυτών μετά τον θάνατόν του; *Ν. Α. Ι.*.....

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) Δ. ἐν. Ἐλ. γ. δι. μ. π. α. β. γ. δ. ε. ζ. η. θ. ι. κ. λ. μ. ν. ξ. ο. π. ρ. σ. τ. υ. φ. χ. ψ. ω.
 5) Μηχανή άλωνισμού ? Α. Π. Β. Γ. Δ. Ε. Σ. Ζ. Η. Θ. Ι. Κ. Λ. Μ. Ν. Ξ. Ο. Π. Ρ. Σ. Τ. Υ. Φ. Χ. Ψ. Ω.

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκευάζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον ... τ. ο. ... ξ. υ. ρ. ι. κ. λ. ... ἄροτρον
 τ. ο. ... κα. τ. ρ. α. κ. ἐν. α. γ. ε. ... δ. ... ρ. τ. ω. ρ. ο. δ.

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. 6. 11.
 2. 7. 12.
 3. 8. 13.
 4. 9. 14.
 5. 10. 15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άριθμησίην).

- 4) Τό ύνι. Τό ύνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ήτο (ή εΐναι) μιᾶς μορφῆς διά τήν άροτρίασιν όλων τῶν ειδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κήποι) καί τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τό έν χρήσει ύνι (ἢ τὰ έν χρήσει, εάν εΐναι διαφορῶν τύπων) καί σημειώσατε τήν χρήσιν ἐκάστου.

τ.ύ. ύ.ν.ι. τ.ο.ν. ξ.υ.λ.ί.ν.ο.υ. ά.ρ.ό.τ.ρ.ο.υ. ἢ τ.ο. μ.ι.σ.ί.
 μ.ε.ρ.ε.ρ.ῆ. δ.τ.ο. γ.η.ε. ά.ρ.ό.τ.ρ.ί.σ.α.ν. ἄ.ρ.κ.ν. ἰ.ω.ν
 ε.ρ.δ.κ.ν. τ.ω.ν. χ.ω.ρ.δ.φ.ι.ω.ν.....

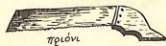
- 5) Ποίον τό σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ άρότρου;.....

6) Ἦτο (ἢ εΐναι) κατασκευασμένη ἐκ ξυλοῦ ἢ σιδήρου.....

- 7) Ἐργαλεῖα διά τήν κατασκευήν καί ἐπιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου (π.χ. σκεπάρι, πριόνι, άριδι, άρνάρι, ξυλοφαΐ κλπ.).....

ε.κ.ε.π.δ.ρ.ν.ι., π.ρ.ι.ά.κ.ι., ά.ρ.ί.δ.α.....

8) α) Διὰ τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος..... *Β. Ο. Ε. Σ.*.....

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; ... *Δ. Ο. Α. Ζ. Α. Α.*.....

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἤτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός; ... *Ν. Α. Ι.*.....

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζευλές, πιζεύλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγόν (πολλαχοῦ: λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν). ... *Κ. Ο. Ν. Ο. Π. Ο. Ρ. Ο. Σ.*

12) Ἐκ τίνος γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου;

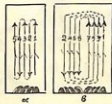
Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον;

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένους αὐλακας (αὐλακιές) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

η.ε. τ.α. ξ.ν. δ.κ.ο.ν... ἄ.ρ.α.τ.ρ.ο.ν... ὀ.ρ.φ.ῶ.ν.ε.λ.ο.ι.
 Τὸ χωράφι α.δ. λ.ά. σχεδιάγραμμα α.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

καὶ μ.κ. τ.ε... β.ι.δ.ρ.υ.ν.κ... ἄ.ρ.α.τ.ρ.ο.ν.α.δ... λ.ά. ο.κ.ε -
 διάγραμμα β

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σποριάς, ντάμιες, οἰσισιές, μεσδράδες κ.λ.π.);

η.ε. τ.α. ξ.ν. δ.κ.ο.ν... ἄ.ρ.α.τ.ρ.ο.ν... ὀ.ρ.φ.ῶ.ν.ε.λ.ο.ι.
 ἄ.ρ.α.τ.ρ.ο.ν... ἄ.ρ.α.τ.ρ.ο.ν... ὀ.ρ.φ.ῶ.ν.ε.λ.ο.ι.
 ἄ.ρ.α.τ.ρ.ο.ν... ἄ.ρ.α.τ.ρ.ο.ν... ὀ.ρ.φ.ῶ.ν.ε.λ.ο.ι.

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); με αὐλακιάν;

ἔ.χ. ἄ.ρ.α.τ.ρ.ο.ν... μ.κ. τ.ε... β.ι.δ.ρ.υ.ν.κ... ἄ.ρ.α.τ.ρ.ο.ν.α.δ... λ.ά. ο.κ.ε

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῆται ἄροτρον;

ἔ.χ. ἄ.ρ.α.τ.ρ.ο.ν... ὀ.ρ.φ.ῶ.ν.ε.λ.ο.ι.
 ἄ.ρ.α.τ.ρ.ο.ν... ὀ.ρ.φ.ῶ.ν.ε.λ.ο.ι.

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

η.ε. τ.α. ξ.ν. δ.κ.ο.ν... ἄ.ρ.α.τ.ρ.ο.ν... ὀ.ρ.φ.ῶ.ν.ε.λ.ο.ι.
 ὀ.ρ.φ.ῶ.ν.ε.λ.ο.ι... ἄ.ρ.α.τ.ρ.ο.ν... ὀ.ρ.φ.ῶ.ν.ε.λ.ο.ι.
 ὀ.ρ.φ.ῶ.ν.ε.λ.ο.ι... ἄ.ρ.α.τ.ρ.ο.ν... ὀ.ρ.φ.ῶ.ν.ε.λ.ο.ι.

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; ρ. β. ... ζ. φ. λ. ε. ...

ψ. ο. ε. δ. γ. ... ε. ι. δ. η. ρ. α. ν. ... ρ. δ. κ. δ. ν. ... η. ο. π. α. ι. α
 γ. ε. τ. α. π. ο. υ. δ. ε. τ. ε. τ. γ. ο. ... ε. λ. γ. α. ... ε. ν. δ. κ. ρ. ω. ν. ... γ. ο. ν. ...
 β. ο. υ. κ. ε. κ. τ. ρ. ο. υ.

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); ... ρ. η. ... ε. τ. α. γ. α. ... ὀ. ρ. φ. κ. μ. α. ... φ. ν. ε. ...

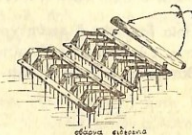
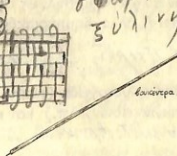
γ. γ. ι. ... σ. β. ὀ. ρ. κ. ι. σ. μ. α.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῆ (μὲ σκαλίδες, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφία. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

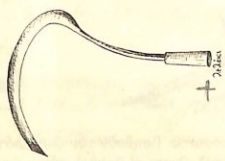
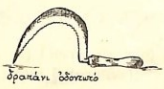

σβάρνα
 ζύγινη

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάξιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπτα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

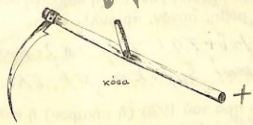
π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)
 ..Τ.α...δ.η.μη.τρι.α.κ.α...ἐ.θ.ε.ρί.ζ.ον.τ.ο...
 π.ο.λ.α.ι.ο.τ.ε.ρ.ο.ν...μ.ι...λ.ε.λ.ε.κ.ι.....

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε... Ἐ.χρησ. δει... ἢ το... καὶ... ἐ.να.ι... το... λ.ε.λ.ε.κ.ι... μ.ι.π.ρ.ο.ι.δ.υ.λ.ε.κ.ι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα)... π.ε.κόσα

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὀμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν)... ἢ... λεπίς τοῦ... δ.φ.ε.πα.κ.ι.ο.υ... (λ.ε.λ.ε.κ.ι... κ.α... τ.η... κ.ό.σ.α... ἢ... το... ὀ.μ.α.λ.ή... ὡς... δ.ν.ω.τ.ε.ρ.ω.....

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
 λούνται άγκαλιές. *καλιούται άγκαλιές.*

γ. Οί θερισταί.

1) Ποίοι θερίζουν : άνδρες και γυναίκες ; 'Υπήρχον (ή υπάρχουν)
 θερισταί, οί όποιοι ήρχοντο ως έπαγγελματίαι δι' αυτόν τόν
 σκοπόν από άλλον τόπον και ποίον ;

*Θ.ε.ρ.ι.σ.τ.α.ι. άνδρες και γυναίκες. Δ.ε.ν
 υπήρχον. επαγγελματίαι θερισταί.
 από άλλου τόπου.*

2) Πώς ήμείβοντο ούτοι με ήμερομισθιον (μεροκάματο) ή κατ'
 αποκοπήν (ξεκοπήν). Ποία ήτο ή αμοιβή εις χρήμα ή εις
 είδος ; Το ήμερομισθιον ήτο μετά παροχής φαγητού ή άνευ
 φαγητού ; (Παραθεσάτε με τās πληροφορίας και τήν σχετικήν
 εις τόν τόπον σας άνομοστολογίαν)

*Η. άμοι. β.γ. τ.ω.ν. ήτο. παλαιό. τ.ε.ρ.ω.ν.
 εις είδος και άρ. τ.ε.ρ.ω.ν. εις χρήμα
 και άπ. π. ο. φ. ν. π. ο. φ. ν. μετ. τ.α. π. ο. ρ. ο. χ. η.
 φα. η. τ. ο. ν.*

3) Οί άνδρες ή αί γυναίκες έφερόν τι εις τās χείρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ιδία τής άριστερᾶς, κατὰ τόν θερισμόν ; 'Επίσης κατὰ
 τήν έναρξιν τής εργασίας τήν πρώτην ήμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εις τήν μέσην τοῦ σώματος δια νά μή αισθάνωνται
 κόπωσην (δηλ. νά μή πονή ή μέση των) ;

*Α. π. α. ν. τ. ε. σ. ο. ι. θ. ε. ρ. ι. σ. τ. α. ι. (άνδρες
 γυναίκες, παι. δ. ι. α.) ε. φ. τ. ε. ρ. ο. ν. τ. ε. ι.
 και τ. α. δ. χ. ε. τ. ε. ρ. α. δ. ι. γ. ιδ. ι. α. η. γ. άρ. δ. τ. ε. φ. α. ι. γ.
 π. ρ. α. δ. π. ρ. ο. φ. ν. α. ξ. ι. ν. κ. α. τ. α. τ. ο. ν. θ. ε. ρ. ι. σ. τ. α. ι.*

4) Ἐίδετο (ἢ δίδεται) προσοχὴ ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Δέν... εἶδ' ἰδέτο... πρὸς... ὡς πρὸς... τῆν... ἡμέραν
τῆν... ἐ... μηνός... τῆν... μηνός.....

5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ...

Εἰς τὸν... θερισμὸν... ἐλάμβανον... μέτρον
συνήθως... μόνον... οἱ... οἱ...

6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶδημον.

ἀν... ἀφ' ἑνὸς... ἀφ' ἑνὸς...
μέρας... τῶν... χωράφι...
ταίαν... ἡμέραν... τοῦ... θερισμοῦ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

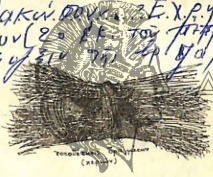
δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μένουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Τὸ... δεμάτιασμα... ἐγίνετο... ἀμέσως
μετὰ... τὸν... θερισμὸν.....

- 2) Πώς γίνεται το δεμάτιασμα ; Ποίος έδενε τούς στάχους και ποίος τούς μετέφερε και τούς παρέδιδεν ώς χειριές, άγκαλιές ; Πώς έδένοντο· με κοινά σχοινία, με σχοινία κατεσκευασμένα από βελουσιδεΐς θάμνους, π.χ. βρούλα, σπάρτα κλπ. Κατά τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως, σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Τοῦ...σ.τ.α.χ.υ.ς...τ.α.ύ.ς...έ.δ.έ.κ.ε...ό...ἀ.ν.δ.α.
 καί...ο.ί...ν.έ.π.ύ.λ.ο.ι.π.υ.ι...π.α.ρ.ί.δ.ι.δ.ο.ν.λ.ι.ι.
 ἄ.γ.κ.α.λ.ι.έ.ι...?έ...δ.έ.ν.υ.ν.τ.α...μ.ι.σ.τ.α.
 τ.ύ.ς...ἀ.π.ό...β.ρ.ί.β.α.κ... (β.ρ.ί.β.α.μ.ι.ά)...ἄ.φ.α.
 π.ρ.α.φ.ο.υ.μ.έ.ν.υ.ς...α.φ.α.ι.ρ.ε.ί.τ.α...α.κ.α.ρ.π.α.ς.λ.ω.ν
 καί...έ.ν...δ.υ.ν.ε.χ.ε.ί.α...ε.ρ.ρ.ί.π.τ.ο.υ.λ.ο...π.ν.ί.ο.ς...έ.δ.α.τ.ο.
 δ.ι.ώ...ν.ά...μ.α.λ.α.κ.ύ.θ.ο.ν.α...ε.χ.ρ.γ.σ.ι.μ.α.π.ο.ι.ε.ί.τ.ο
 καί...έ.ν...ζ.ύ.λ.ο.ν... (ε.ν.έ.τ.ο.υ...π.π.ρ.ο.ν...ὡ.ς...τ.ο...κ.α.τ.ῶ.ν...
 δ.ι.ά...τ.ῆ.ν...σ.ὴ...δ.ε.σ.μ.ι.ά).
 ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τά δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;.....

Τ.α. δ.ε.μ.ά.τ.ι.α...μ.ε.τ.ά...τ.ὸ...δ.έ.σ.μ.ι.α.
 α.φ.έ.κ.ο.ν.τ.α...ε.ί...τ.ῆ.ν...δ.ι.ά.ν...θ.έ.σ.ι.ν...

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

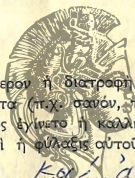
- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Ἀπὸ πότῶν ἐτῶν

Πότε γίνεται η σπορά ή το φύτευμα αυτής.....

Τ.δ.κ. ... Απρίλιου ή Μαΐου.

2) Πώς γίνεται (ή γίνεται) η εξαγωγή (βγάλσιμο) των γεωμήλων από το χωράφι; Με σκαπάνη, με άροτρον ή με άλλον τρόπον. Περιγράψατε το σχήμα της σκαπάνης, του άροτρου κλπ. παραθέτοντες και σχετικόν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

ή εξαγωγή γεωμήλων
εγίνετο (και βγάλισι) με δίκέλλι

στ. Συγκομιδή του σανού.

1) Έσυνθηθήετο παλαιότερον η διατροφή των ζώων κατά των χειμῶνα με ξηρά χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλλι, βίκον); Έαν ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργεια του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις και ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

Αθηναίων
... Ν.Α.Ι., ... με
τριφυλλι... και... αφριόχορτα...
το τριφυλλι... το... εδπ. ογκο...
και... ανανεαν... το... π.π.ο... με... 7-8...
τα... αφριόχορτα... φυτ... μόν...
εις... σασι...

2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανός και με ποιόν εργαλείον (δρέπανον, κόσσαν κ.ά.).....

... εδπ. ογκο... το...
(Παραθέσατε και σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας) με... κόσσαν.

3) Ξήρανσις του χόρτου και δέσιμον. Ποία εργαλεία ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς και τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς και σχεδιάσματα και

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
 ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενεῖας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσι-
 σίς του, δηλ. με ποῖαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ..

*ἀνήκει.. ἀνεξ. ὄνως. εἰς.. μίαν. οἰκογένειαν, ὅταν
 εἰς ἀνεξ. εἰς π.π. ἰσοπ. π.π. οἰκογενεῖας, ἢ χρῆσις τοῦ
 ἀλωνιοῦ γίνεται μετὰ τὴν στήριον π.χ. μίαν ἢ ἄλλαν οἰκογένειαν*

- 6) Ἀπὸ ποῦ ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; ..

Ἀρχεται.. γὰρ.. ἀπὸ τοῦ ἰσχυροῦ καὶ.. λήγει.. γὰρ.. 10-30 Αὐγούστου

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
 λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
 ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
 διάγραμμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) ..

ε.π.π.ρ.χ.ε.ν.: τὸ.. χωματὸ.. λωνο..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστὸν ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξεως τοῦ
 ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνο : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
 ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
 χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως δια μείγματος κόπρου βοῶν
 καὶ ἀχύρων) ..

*ε.φ.ν.ε.τ.ο. καθαρισμὸς τοῦ
 ἀλωνιοῦ (ἀπο τὰ ἀφ. ἀχ. φ. τ. α.) καὶ ἐπάλει-
 ψις τοῦ δαπέδου αὐτοῦ με πηλὸν ἐκ χω-
 ματος ἢ καὶ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων.*

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνι-
 σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; ..

*Ἀ.π.ρ.α.ε.τ.α. μ.σ.σ.ί.α
 τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνισμοῦ
 εἶναι ε.φ.ν.ε.τ.ο. ὠρισμένην ἢ ἡμέραν καὶ ὥραν*

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
 ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;.....

Ἀπὸ 17. ἀνατολῆς τοῦ ἡ.μ.π. α.
 μεχρι 7. δε. σ. π. σ.

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

ἔ. χ. ρ. γ. δ. ι. μα. το. ο. υ. τ. ο. ζ. ο.
 δ. ι. κ. ρ. ὀ. ν. ι. κ. οἰ. τ. ο. υ. κ. ρ. ὀ. ν. α.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

δουκράν ή δικάλι

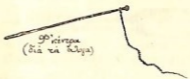
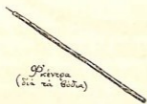
- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχυς ;.....

Ν. α. ι.

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Ν. α. ι. γ. α. δ. ε. ζ. η. θ. κ. λ. μ. ν. ρ. σ. τ. υ. φ. χ. ψ. ω. ο. π. ρ. α. π. λ. γ. ε. ρ. α. δ.
 δ. τ. ε. δ. α. β. γ. ρ. α. μ. μ. α.

15) Πώς λέγεται ή εργασία του άλωνίσματος ενός άπλώματος, δηλ. ενός στρώματος σταχύων εντός του άλωνιού. (Έν Κρήτη καλείται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. άπλώματα) σίτου, κριθής, βρώμης κλπ. ήλωνίζοντο καθ' ήμέραν ... *Δ. εν... Έ.χ. εν... 7. Δ. λα. 7. τ. ρ. αν*
θ. ν. ο. μ. α. δ. α. ν. ... Η. η. λ. α. ν. ι. ρ. ρ. 7. ο. ... μ. ι. α. ... ε. 7. ρ. ω. σ. ι. σ.

16) Πώς λέγονται οι άλωνισθέντες στάχυες, προτού λιχνισθούν διά να άποχωρισθούν τα άχυρα από τον καρπόν ; (έν Κρήτη : μάλαμα)

17) Ποιοι άλωνίζουν : ό ίδιος ό γεωργός με ίδια του ζώα ή ύπήρχον (ή ύπάρχουν άκόμη) ειδικοί άλωνιστοί (έν Αίτωλία : βαλμάδες, δηλ. τσαπαληδες, καλούμενοι άλωνιστοί και άγωγάτες), οι όποιοι είχαν βόδια ή άλογα και άνελάμβανον τον άλωνισμό

... Η. η. λ. α. ν. ι. ρ. ρ. ο. ι. ... 7. Δ. ι. ο. ι. ... ο. ι. ... 7. τ. ρ. ρ. ι. ... με
7. α. ... 7. ι. ο. ι. κ. α. ... 7. α. ν. ... 7. α. ι. α. ...

18) Πλήν του μέσου τούτου με ζώα και με άλωνιστικόν εργαλείον ύπήρχον παλαιότερον εις χρήσιν άλλα μέσα χωρισμού του καρπού από τους στάχυς· π.χ. τó κοπάνισμα αυτών με χονδρόν ξύλον (τόν κόπανον) ή με άλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω έν σελ. 26 εικόνα).

Ναι! Τό κοπάνισμα... 7. η. ... 7. α. κ. η. ... και... 7. α. ν. ... 7. α. σ. ο. δ. α. ν. ...
μ. ι. ... χ. α. κ. ρ. ο. ν. ... 3. ν. ... 7. α. ν. ... 6. τ. ο. ν. ... κ. α. ... π. α. κ. α. ν. ...

19) Ό κόπανος ούτος πώς έλέγετο· έκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μήκος και πάχος είχε και προιον τó σχήμά του ;

Δ. εν... ε. ι. χ. εν... 7. η. ... 7. α. κ. η. ... και... 7. α. σ. ο. δ. α. ν. ... κατε
σ. κ. εν. α. ι. ρ. ρ. ο. ... 3. ν. η. δ. η. ... 3. ... 7. ι. τ. ε. α. σ. ... μ. η. κ. ο. υ. ... 1. 5. 0. ρ. ...
και... 7. π. α. χ. ο. υ. ... 9. 2. 5 ... μ. ... π. ρ. ο. ι. π. ο. υ.

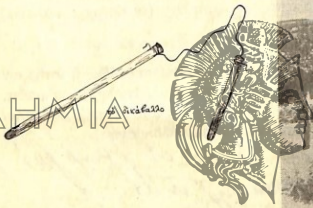
20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν;
 Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
 (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.)... *τὸ κοπάνισμα ἐγένετο*
τὸ εἰς τὸ ἀλώνι... ἢ εἰς τὴν αὐλὴν... διὰ τὸν κοπάνου...
τὴν φακὴν καὶ τὰ φασόλια.

κόπανος στρογγυλός

ξίλο κοπανιστῶν διὰ τὸ κοπάνισμα μικροῦ καρποῦ δημητριακῶν...

κόπανο

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
 τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
 ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
 Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
 παραγωγῶν ; ... *ἐπὶ τῶν μελῶν*
τῆς οἰκογενείας

21) Ποῦ ἐποποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
 Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
 στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
 Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγράφηματα ἢ φωτογραφίας)

Τὰ... κοπάνισμα... ἐργαλεῖα... αὐτῶν... εἰδῶς,
ἐπιτῶν... ἐδ' ἀφ' αὐτῶν... καὶ... ἀπὸ β. δ. ε. π. ε. μόνον
εἰς τὸν... χωρισμὸν... τῶν καρπῶν...

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; ... Ὁ. χ. ι ...

23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) ... 1958

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΠΡΟΪΣΤΗΡΙΟΝ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ...

οἱ ἀλωνισμένοι στάχες λέγονται
δικριάνι

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο

6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιγνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Ἀρχι. κ. α. β. ... δ. γ. α' ... δ. α. ρ. ὠ. ρ. α. ν. κ. α. ἰ. ... ε. ν. ο. ν. ε. -
 χ. α. ἰ. α. ... μ. τ. ... κ. ὀ. δ. κ. ἰ. ν. ο. ... κ. α. γ. ο. ὠ. μ. γ. κ. ο. ν. ν. τ. ε. ρ. μ. ὀ. -
 κ. ἰ. ...

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κόσκι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

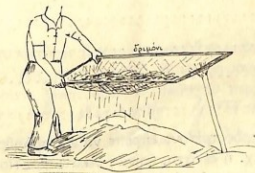
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινον σαλιό δερμάτινον

κόθρος ἢ ἀριλόγι

δριμόνι

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἀχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

Κατὰ τὸ λίσσιμα εἰρησιμοί -
 ουν... δάριον... δ' ἰο' τὴν ἀπομάκρυνσιν
 τῶν ξένων ἐργῶν καὶ ἐκ συνεχῆ
 καὶ δίκινον

- 7) Ὃταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λισσίματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ;

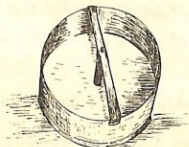
ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν, ὅταν χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ γὰρ ἐργαλεῖον τῶν λισσίματι

- 8) Ἄλλα ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

γ'.1) Ποία ὀφειλά πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχείου) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

.....
.....
.....

μυσοκόλι

κούτελος

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερα μέτρα τῶν δημητριακῶν (δνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν)

.....
.....
.....
.....

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας)

*Καρπὸς... ἀπεθηκεύετο ἐντὸς
τῆς οἰκίας... εἰς εἰδικὸν... χωρὸν, καλὸν, βίβω
ἀμπάρι.....*

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι . Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εις την υπαιθρον ; ... *Το ἄχυρον ἀπε-*
δη κείετο εἰς τὸν ἄχυρωνα, ἐκείν... του.
Χαρίου, παρὰ το ἄλωνι.

5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἄλώνισμα ; ...

Ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου γίνεται
μετὰ τοῦ ἄλωνισμα.

6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ υπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Παραμονὴ Χριστουγέννων

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

Τὴν 12 μ. π. ἔσθ. εἰς
τὴν πλατείαν τοῦ Χαρίου

2) Πώς λέγεται η φωτιά αυτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

..... Ρ. Γ. Π. ΣΥ. Μ. Π. Ο. Ξ. Κ. Α.

β'. 1) Ποιοί ανάπτουν την πυράν' παιδιά, ηλικιωμένοι, ποίος άλλος ; ...

Τὴν πυράν' ἀνάπτουν τὰ παιδία.

2) Ποίος ἢ ποιοί συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.

Τὰ κλέπτουν ; *Αν ναι, ἀπὸ ποῖον μέρος ; ...

Τὰ... συλλέγουν τὰ παιδία... καὶ ἄλλοι
καὶ... αὐτὰ κλέπτουν ἀπὸ οἰκίας

3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Καὶ παιδί... μεταφέρει ἀπὸ τῆς οἰκίας
τοῦ δεξιῦ γεία... ξύλα, θάμνους
καὶ ἄλλοι... αὐτὰ κλέπτουν
ἀπὸ οἰκίας

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, χορεία, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.

Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

Δέν ὑπάρχουν συνήθειαι

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν, (Περιγραφή λεπτομερῆς)

ὄντε

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

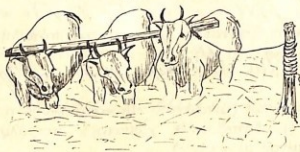
ΑΘΗΝΩΝ

Κραταρχία
Κραταρχία

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Η... το... πε... τε... τι... τ... .. δ... .. μα... .. ι... ..
 η... το... πα... .. λ... .. λ... .. π... δ... .. α... .. ρ... .. ο... .. ο... ..
 του... .. (... .. δ... .. μα... ..)

11) Πώς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
 ήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώ-
 νιου ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος σπηγερός,
 στρούλουρας, δοκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἶς τὰ ἀνωτέρω σχεδιάγραμμα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

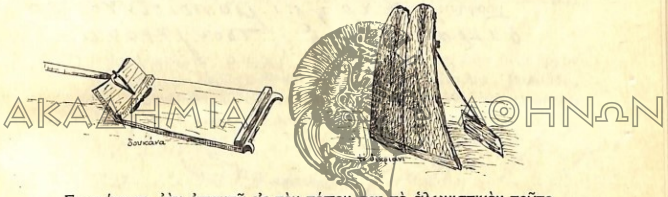
Ἐτο... πε... τε... τι... τ... .. δ... .. μα... .. ι... ..
 νιου... .. ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων, ὡς τὸ

του... .. πα... .. δ... .. μα... .. ι... ..
 τῶνται τὰ ζῶα (βοῦς, ἵππος) καὶ νὰ περὶ σπηγερός
 κυκλικῶς (τὰ ζῶα μεταξὺ τῶν σπηγεροῦντο... ..
 σχοινίου)

β) Πώς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμού. Πώς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
 στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλιές,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειράν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλιές περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες και σχετικῆς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφῆματα).....
 Τ.ο...δ.χαικ...δυν.ε.ε.λα.ι...ἀπα.γαν...δ.τ.ν.λον
 και...ε.ν.δ.υ.κε.χ.α.ι.θ...γα.φ.κ.α...α.λ.ε.π.ι.γ.ο...π.α.ρ.α -
 π.π.ε.ρ.ω.δ...δ.χ.ε.δ.ι.α.φ.φ.α.ρ.μ.ι.α:.....

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἔν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐζευγμένων ζῶων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανῆμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἐκ τῆς ποῦ τὸ ἐπρωμηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἄλωνιστικὸν μηχανῆμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

...δ.ε.ν...ε.π.ρ.η.δ.ι.μ.ο.π.ο.ι.η.δ...μ.α.χ.α.ν.ι.κ.ο.ν
 α.λ.ω.ν.ι.σ.τ.ι.κ.ο.ν...μ.έ.σ.ο.ν

ειδικήν άλωνδβεργαν διά τήν δόξησιν και τó κτόπημα τών ζώων.

'Ηλάνιζεν δέ ó Έδιος ó γεωργός μέ τά ίδια του ζώα.

Μετά τó άλώνισμα και τήν άφαιρσιν του άχθρου ήκολοθητό λιχνισμα, τó όποτον έγίνετο ύπό τών μελών τής οίκογενείας . Έχρησιμοποιοουν δέ κατά τó λιχνισμα φτυάρι και θρινάκι (ξβλίνα) ώς και σάρωθρα διά τήν άφαιρσιν τών ζένων ύλών και τέλος τó κóσκινον καλοόμενον "ντερμόνι".

Διά τήν φαίην και τά φασόλια έχρησιμοποιοουν ώς μέσον άποχωρισμού του φλο-
ου από τον καρπόν τó κοπάνισμα διά ζβλου-κοπάνου- μήκους 1,50 μ. και πά-
χους 0,25 μ.- 'Ο καρπός άπεθηκεύετο έντός τής οίκιας και εις ειδικόν
πρós τούτοις χώρον ,καλοόμενος "άμπάρι" και τδ άχυρον (άπεθηκεύετο) εις τόν
άχυρωνα παρά τó άλώνι.

'Από τó 1955 και έντεθεν χρησιμοποιοούν άποκλειστικά μηχανικά μέσα διά
τήν κολλιέργειαν τών άγρών των: ήτοι γεωμετρικός έλυστήρας, σπαρτική μη-
χανάς, λιπασματοδιανομέτς, θεριζομαχίρι, άροτρα, μηχανάς, μηχανάς διά τó δέσι-
μο του άχθρου κ.λ.π.

ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΤΗΣ ΣΠΟΡΟΠΡΟΪΟΔΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ (ΟΡΓΑΝΩΝ).

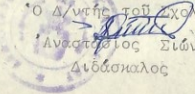
...Ολαι αί άγροτικά περιοχαί πρós τήν άποκολλησιν εις Τουρκίαν γαιοκτη-
μονας, τά έκελλιέργουν όμως οί κάτοικοι του χωριου έπί ένουκίω εις εί-
δος. Μετά τήν άπελευθέρωσιν από τόν Τουρκικόν ζυγόν άπασαι αί άγροτι-
και περιοχαί διενεμήθησαν ύπό του Έλληνικού Κράτους (εις τούς κατοίκους.

ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

'Υπάρχει τó έθιμον νά ανάπτουν ένταύθα φωτιά (Η μπουμπουνες") τήν παρα-
μονήν τών Χριστουγέννων και περί ώραν 12 μ.μ. εις τήν πλατείαν του χωρί-
ου. Οί φωτιές αυτές λέγονται "μπουμπουνες". Τά ζόλα τά συλλέγουν τά παι-
διά και τήν πυράν τήν ανάπτουν έπίσης τά παιδιά.

Αί άνωτέρω πληροφοριαί έλήφθησαν από τόν κ. 'Αργύριον Φωτόπουλον, γεννηθέντα
έν Κρανοχωρίω, έτών 57, από 1-1-1970 έως 31-1-1970.

Έν Κρανοχωρίω τή 10-2-1970
'Ο Δ/ντής του Χωλείου
'Αναστασιός Σιώντας
Διδάσκαλος

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ
ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΚΡΑΝΟΧΩΡΙΟΥ
Ἄριθ. Πρωτ. 26

Πρὸς
τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν
Κέντρον Ἑρεῦνης
τῆς Ἑλληνικῆς Λογογραφίας
Ἀναγνωστοπόδου 14
Εἰς Ἀθήνας

Ἐν Κρανοχωρίῳ τῆ 10-2-1970

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ
ὑποβάλω Ἰμῶν, συνημμένως, "ἔρωτημα-
τολόγιον διὰ γεωργικὰ ἐργαλεῖα..."
δεόντως συμπληρωμένον, ὡς καὶ περι-
γραφὴν γεωργικῶν ἀπασχολήσεων τοῦ
Κρανοχωρίου-Νομοῦ Καστορίας-
παρακαλέσω διὰ τὰ καθ' Ἰμᾶς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὁ Δ/ντὴς τοῦ Σχολείου

Ἀναστάσιος Σιώντας

Διδάσκαλος